

הלכות ראש השנה - I

התרת נדרים ואמירת כל נדרי

משנה וגמרא נדרים כג, א

רבי אליעזר בן יעקב אומר ... הרוצה שלא יתקיימו נדריו כל השנה, יעמוד בראש השנה ויאמר כל נדר שאני עתיד לידור יהא בטל ... אמר אביי תני ובלבד שלא יהא זכור בשעת הנדר.

ר"ת בתוס' שם ד"ה ואת

מתוך שמעתין מוחק ר"ת מה שכתוב במחזורים בכל נדרי מיום הכפורים שעבר עד יום הכפורים הבא עלינו לטובה ... נראה לו להגיה מיום הכיפורים זה עד יום הכיפורים הבא עלינו לטובה, ונדריים של שנה הבאה הוא דשרינן, וסמך לדבר דתנן הרוצה שלא יתקיימו נדריו כו' ... והא דאומרים בכל נדרי **דנדרנא**, דמשמע לשעבר, אלמא דמשמע דאנו מתירין שעברו. יש לומר דנדרנא ... משמע **להבא** ולשעבר.

רא"ש יומא פ"ח סי' כח

ובשביל שביום הכפורים מתקבצים כל העיר בבית הכנסת נהגו לומר ביום הכפורים. וגם מצינו בספר יחזקל (מ), (א) דקרי יום הכפורים ראש השנה.

פרי עץ חיים שער ר"ה בתחלתו

נוהגין ... **ערב ראש השנה**, ומתקבצין עדה קדושה של תלמידי חכמים להתרת נדרים (שבועות).

שוע"ר סי' תריט

א ליל יום הכיפורים נוהגין שקודם שמתפללין מתירים לכל העבריינים, והן העוברים על גזירות וחרמות הקהל, מתירין להן כדי שנוכל להתפלל עמהם באגודה אחת, שאמרו חכמים כל תענית צבור שאין בו מפושעי ישראל אינו תענית שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סמני הקטורת.

ב ואחר כך אומר הש"ץ כל נדרי כו' ויאמר מיום הכיפורים זה עד יום כיפורים הבא עלינו לטובה כו'. ונוהגין כן כדי להתנות על כל נדרים שידורו בשנה הבאה שיהיו בטלים.

ג וגם כל הקהל יאמרו כל נדרי כו' בלחש עם הש"ץ (ועיין ביו"ד שם דצריך לומר בקול רם מעט בענין שיהא נשמע להעומדים אצלו) כדי שיתנה כל אחד ואחד בפני עצמו על נדריו שידור בשנה הבאה, שאין תנאי הש"ץ מועיל לאחרים. לכך ניתקן בלשון יחיד, **דאינדרנא** ... כלומר מה **שאנדר ואשבע**.

ד ונוהגין להתחיל כל נדרי **מבעוד יום** דאין מתירין נדרים בשבת ויום טוב. ואע"פ שאין אנו מתירין הנדרים שלעבר, אלא אנו מבטלין הנדרים שלהבא, מכל מקום הוא דומה קצת להתרת נדרים, ויש לחוש שמא יטעו לומר מתירין נדרים בשבת ויו"ט.

ה ונוהגין שהש"ץ אומר אותו ג"פ, וכל פעם מגביה הקול יותר מבראשונה, לפי שבדרך זו נשמע באימה וביראה. **ז** ואח"כ אומר הש"ץ שהחינו.

שו"ע יו"ד סי' שלד סל"ה

נידוהו בחלום ... וצריך עשרה בני אדם ... להתירו ... לא מצא במקומו עשרה מתירין לו אפילו שלשה.

פסקי הסדור, סדר התרת נדרים

בערב ראש השנה קודם חצות. וטוב שיהא עדה שלמה. שמעו נא רבותי...

סדר הנזיפה יאמר לפני העדה. אם עברתי כו'. אז יתרחק מן העדה הקדושה ד' אמות ויחלוץ מנעליו וירחץ ידיו וישב על הארץ כאבל ויתן אפר על ראשו ויאמר זה: הריני יושב לקבל נזיפה כו'. ואחר כך קוראים אותו הבית דין ואומרים: אחינו אתה כו'. יעמוד מן הארץ ויתפלל בדמעות שלישי: יהי רצון מלפניך... ואזי גם המתירין משיבין לו בלשון הזה.

כלם יהיו מותרים לך ... אין כאן לא נדוי ולא שמתא ולא ארור כו'.

אגרות קודש אדמו"ר הזקן אגרת ל

עצתי אמונה ופעולתו תהי' אמת לאמתתה של תורה, שיכנוף יו"ד אנשים יראי ה' וחושבי שמו שיתירו לו כדרך שמתירין הנדויין והשמתות לכל מי שישוב בתשובה שלימה בלב ונפש חפצה.

אגרות קודש ח"ה ע' קט וע' רלד

מה שכתב בענין התרת נדרים שכמדומה לו שצ"ל ג"כ יה"ר מלפניך, וכותב שכן נוהגים. הנה המנהגים שנדפסו ... ע"פ הוראה מפורשת של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע, וכן שמעתי ממנו בעצמו, שלא הי' אומר יה"ר הנ"ל, וזהו ג"כ הוראה מפורשת של כ"ק אביו (מוהרש"ב), וכמו שנדפס בסידור תהלת ה' תרע"ח בראסטאו, שלא נדפס שם אלא שמעו נא רבותי, הכל יהיו מותרים, הרי אני מוסר מודעה, כולם יהיו מותרים ... ומה שכתב על מה קאי בכלם יהיו מותרים למנהגו – יש לומר שהוא אדלמטה מיני, אין כאן לא כו'.

כל נדרי בליל יום כיפור

על דעת המקום ועל דעת הקהל, בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה, אנו מתירין להתפלל עם העבריינים. כל נדרי ואסרי ושבועי וחרמי וקונמי וקונסי וכנויי, דנדרנא ודאשתבענא ודאחרימנא ודאסרנא על נפשתנא, מיום כיפורים זה עד יום כיפורים זה, עד יום כיפורים הבא עלינו לטובה. בכלהון איחרטנא בהון. כלהון יהון שרון. שביקין, שביתין, בטלין ומבוטלין, לא שרירין ולא קימין. נדרנא לא נדרי, ואסרנא לא אסרי, ושבועתנא לא שבועות.

ביטול נדרים בערב ראש השנה

הרי אני מוסר מודעא לפניכם. ואני מבטל מפאן ולהפא כל הנדרים וכל השבועות ואסורין והסכמות וקבלות בלב שאקבל עלי בעצמי, חוץ מנדרי תענית בשעת מנחה. ובאם שאשכח תנאי מודעא הזאת ואדור מהיום עוד, מעתה אני מתחרט עליהם ומתנה עליהם שיהיו פלם בטלין ומבוטלין, לא שרירין ולא קימין, ולא יהיו חלין פלל ועקר. בכלהון אתחרטנא בהון מעתה ועד עולם: